

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ

1. Διμερείς Εμπορικές Συμφωνίες

Η Ρωσία είναι μέλος της Κοινοπολιτείας Ανεξάρτητων Κρατών (Commonwealth of Independent States – CIS) και έχει υπογράψει εμπορική συμφωνία με τα κράτη μέλη της Κοινοπολιτείας. Επιπλέον, η Ρωσία έχει υπογράψει Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας με την ΕΕ, η οποία εφαρμόζεται από τον Δεκέμβριο του 1997 και, σήμερα, βρίσκεται υπό καθεστώς επαναδιαπραγμάτευσης. Τέλος, η Ρωσία προτίθεται να ενταχθεί στον ΠΟΕ και διενεργεί τις ανάλογες διαπραγματεύσεις ενώ, απολαμβάνει του καθεστώτος του ευνοουμένου κράτους (MFN) από τις ΗΠΑ.

2. Διμερείς συμφωνίες προστασίας επενδύσεων

Η Ρωσία έχει υιοθετήσει 14 διμερείς Συμφωνίες Προστασίας των Επενδύσεων, τις οποίες είχε υπογράψει η Σοβιετική Ένωση, με τις κάτωθι χώρες: Αυστρία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία, Καναδάς, Κίνα, Φινλανδία, Κορέα, Γαλλία και Ελβετία. Οι ανωτέρω είχαν κυρωθεί την περίοδο 1989-1990 και τέθηκαν σε ισχύ τον Ιούνιο 1999.

Παράλληλα, η Ρωσία διαπραγματεύθηκε 34 άλλες Συμφωνίες Προστασίας των Επενδύσεων, εκ των οποίων οι 20 έχουν ήδη κυρωθεί, με την Ελλάδα, την Κούβα, τη Ρουμανία, τη Δανία, τη Σλοβακία, την Τσεχία, το Βιετνάμ, το Κουβέιτ, την Ινδία, την Αλβανία, τη Νορβηγία, τη Γιουγκοσλαβία, το Λίβανο, τις Φιλιππίνες, την Αίγυπτο, τη Νότιο Αφρική, την Ιαπωνία και τη Μολδαβία. Το 2005, η Ρωσική Βουλή δεν ενέκρινε την διμερή συμφωνία προστασίας των επενδύσεων με τις ΗΠΑ, η οποία υπεγράφη το 1992 από την Αμερικανική Γερουσία.

3. Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Η Ρωσία έχει υπογράψει Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με τις κάτωθι χώρες: Αλβανία, Αλγερία, Αυστραλία, Αυστρία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Λευκορωσία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Καναδάς, Κίνα, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Δανία, Αίγυπτο, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ισλανδία, Ινδία, Ινδονησία, Ιράν, Ιρλανδία, Ισραήλ, Ιταλία, Ιαπωνία, Καζαχστάν, Βόρειος Κορέα, Νότιος Κορέα, Κουβέιτ, Κιργιζία, Λίβανο, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, πΓΔΜ, Μαλαισία, Μαλί, Μολδαβία, Μογγολία, Μαρόκο, Ναμίμπια, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Φιλιππίνες, Πολωνία, Πορτογαλία, Κατάρ, Ρουμανία, Σερβία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία, Νότιος Αφρική, Σρί Λάνκα, Σουηδία, Ελβετία, Συρία, Τατζικιστάν, Τουρκία, Τουρκμενιστάν, Ουκρανία, Μεγάλη Βρετανία, ΗΠΑ, Ουζμπεκιστάν, Βιετνάμ και Ελλάδα. Η ελληνορωσική Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας και Αποτροπής της Φοροδιαφυγής αφορά στους φόρους εισοδήματος και κεφαλαίου, υπεγράφη στη Μόσχα την 26.06.2000 (Ν 3047/2002, ΦΕΚ 200/Α/2002) και ισχύει από την 1.1.2008.

4. Συμμετοχή της Ρωσίας σε διεθνείς οργανισμούς

Η Ρωσία είναι μέλος στους κάτωθι Οργανισμούς:

1. ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ (IMF)
2. ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ (ICAO),

3. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ (WORLD BANK),
4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (UN),
5. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ των Η.Ε. (UNCTAD),
6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ των Η.Ε. για την ΕΥΡΩΠΗ (UN/ECE),
7. ΤΑΜΕΙΟ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (UNICEF),
8. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (WFP), 08.04.1993
9. ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ,
10. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (EBRD),
11. ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ (WHO),
12. ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ (ΙΜΟ),
13. ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ITU),
14. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ Η.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (UNIDO),
15. BSEC

B. ΕΝΤΑΞΗ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΡΩΣΙΑΣ-ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑΣ-ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ.

Συνεχίζονται οι διμερείς διαπραγματεύσεις της Ρωσίας για την ένταξη της χώρας στον ΠΟΕ. Ο αριθμός των θεμάτων που εκκρεμούν στις διαπραγματεύσεις της Ρωσίας με την ΕΕ έχει μειωθεί, παρόλα αυτά τα θέματα που πρέπει να επιλυθούν είναι λιγότερο σοβαρά (π.χ. εξαγωγικοί δασμοί, υπερσιβηρικές πτήσεις, αύξηση εισαγωγικών δασμών κλπ).

Παρόλα αυτά κατά το 2009 προέκυψαν προβλήματα μετά την δημιουργία της Τελωνειακής Ένωσης τριών χωρών. (υπογραφή Συμφωνίας στο Μίνγκ από τους Προέδρους των τριών χωρών). Πιο συγκεκριμένα την 27-28/11/2009 στο Μίνσκ της Λευκορωσίας υπεγράφη η Συμφωνία της Τελωνειακής Ένωσης της Ρωσίας-Λευκορωσίας και Καζακστάν παρουσία των Προέδρων της Ρωσίας D. MEDVEDEV, της Λευκορωσίας κου Alexander LUKASHENKO και του Καζακστάν κου N. NAZARBAYEV.

Με την εν λόγω συμφωνία ετέθη σε ισχύ από 1.1.2010 το Κοινό Εξωτερικό Δασμολόγιο της Τελωνειακής Ένωσης και από την 1.7.2010 θα τεθεί σε εφαρμογή ο Κοινός Τελωνειακός Κώδικας των τριών χωρών.

Παρά την επιθυμία της Ρωσικής πλευράς για άμεση ένταξη στον ΠΟΕ, η υπογραφή της Συμφωνίας τελωνειακής Ένωσης τριών χωρών θα έχει σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση στη διαδικασία ένταξης στον ΠΟΕ.

Αναφορικά με την ένταξη της Ρωσίας στον ΠΟΕ, η νέα εικόνα, που κυριαρχεί είναι ότι παρά την επιθυμία της Ε.Ε, οι ΗΠΑ αναζητούν πιο σκληρές διαπραγματεύσεις τόσο όσον αφορά την ένταξη στον ΠΟΕ, όσο και την ένταξη της Ρωσίας στον ΟΟΣΑ.

Σύμφωνα με απόψεις της Αντιπροσωπείας της Ευρ. Επιτροπής της Ε.Ε. στην Μόσχα ήδη από 1.1.2010 τέθηκε σε ισχύ η Τελωνειακή Ένωση και το Κοινό Εξωτερικό Δασμολόγιο των τριών χωρών (Ρωσία, Καζακστάν, Λευκορωσία). Παράλληλα από 1.7.2010 θα ισχύσει ο νέος τελωνειακός κώδικας της τελωνειακής Ένωσης αντικαθιστώντας έτσι τον Ρωσικό τελωνειακό κώδικα.

Η Ρωσική πλευρά επιμένει στο γεγονός, ότι η τελωνειακή Ένωση δεν θα επιδράσει αρνητικά την ένταξη στον ΠΟΕ. Έτσι υποστηρίζει ότι ο ΠΟΕ θα πρέπει άμεσα να δεχθεί την είσοδο των τριών χωρών της τελωνειακής Ένωσης και κατόπιν να γίνουν οι σχετικές τροποποιήσεις.

Παρά το γεγονός , όπως προαναφέραμε, τα θέματα των διαφορών που παραμένουν προς επίλυση

με την Ε.Ε. είναι ολίγα, εν τούτοις χρειάζεται πολιτική βούληση εκτός από τις δύο πλευρές και κυρίως

από τις ΗΠΑ, οι οποίες φαίνονται περισσότερο θετικές με την νέα Αμερικανική κυβέρνηση.

Γ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η νομική βάση των σχέσεων μεταξύ Ρωσίας και ΕΕ είναι η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (Partnership and Cooperation Agreement – PCA) , η οποία ετέθη σε ισχύ την 1.1.1997 για μία αρχική περίοδο 10 ετών. Όπως προαναφέρθηκε, σήμερα, οι δύο πλευρές βρίσκονται στο στάδιο της επαναδιαπραγμάτευσης της Συμφωνίας αυτής.

Η ανωτέρω Συμφωνία στηρίζεται στις αρχές της προώθησης της διεθνούς ειρήνης και της ασφάλειας, της στήριξης των δημοκρατικών αρχών, καθώς και της προώθησης της πολιτικής και οικονομικής ελευθερίας.

Σε θεσμικό επίπεδο, η Συμφωνία προβλέπει:

- Την καθιέρωση συζητήσεων, 2 φορές το έτος, σχετικά με τις σχέσεις ΕΕ – Ρωσίας, στο πλαίσιο των Συμβουλίων Κορυφής της ΕΕ.
- Τη σύγκληση σε υπουργικό επίπεδο του Μόνιμου Συμβουλίου Εταιρικής Σχέσης.
- Τις συναντήσεις εμπειρογνομόνων των δύο πλευρών
- Τέλος, σε πολιτικό επίπεδο, προβλέπονται συναντήσεις των Υπουργών Εξωτερικών.

Παράλληλα, μεταξύ Ρωσίας και ΕΕ προβλέπεται η δημιουργία ενιαίου οικονομικού χώρου, ενιαίου χώρου για την στήριξη της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ασφάλειας, ενιαίου χώρου για την εξωτερική ασφάλεια και ενιαίου χώρου για την έρευνα, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

Οι δύο πλευρές πραγματοποιούν συχνές συναντήσεις για διάφορα ζητήματα που άπτονται των διμερών εμπορικών και οικονομικών σχέσεων. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων τίθεται σε μόνιμη βάση το ζήτημα της απάλειψης τελωνειακών δασμών που επιβάλλονται κατά την εξαγωγή των προϊόντων από τη Ρωσία. Παρά την πρόοδο που έχει συντελεσθεί διαφωνίες μεταξύ των δύο πλευρών παραμένουν. Αναφορικά με την επιβολή των τελωνειακών δασμών κατά την εξαγωγή, η ρωσική πλευρά, ενώ είχε αρχικά προτείνει σύστημα σταθερών τελωνειακών δασμών (Fix customs duties), πρότεινε στη συνέχεια σύστημα τελωνειακών δασμών ad valorem, κάτι που δεν έχει γίνει δεκτό από την ΕΕ.

Στις αρχές Μαρτίου του 2008, ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ Ευρ. Επιτροπής και Ρωσικής Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Κτηνιατρικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου, σχετικά με το ζήτημα των υπολειμμάτων ζιζανιοκτόνων στα προϊόντα φυτικής προέλευσης που εξάγονται από τα κ-μ της ΕΕ στη Ρωσική Ομοσπονδία και μονογραφήθηκε από τους επικεφαλής σχετικό Μνημόνιο Συνεργασίας, το οποίο και υποδεικνύει υιοθέτηση ορισμένων αρχών.

Παράλληλα, σημειώνονται τα προβλήματα που προκάλεσε η ψήφιση του νόμου περί των στρατηγικών τομέων της οικονομίας, ο οποίος αφορά σε 43 τομείς της οικονομίας (εξόρυξη μεταλλευμάτων και φυσικών πόρων, διαδίκτυο, τηλεπικοινωνίες, εκτυπώσεις κλπ.). Τα προβλήματα που παρουσιάζει ο νόμος αυτός είναι ο μεγάλος ορισμός των καθοριζόμενων στρατηγικών τομέων, ο ασαφής ορισμός της έννοιας της

“στρατηγικής επιχείρησης” και η μη πρόβλεψη συγκεκριμένης διαδικασίας για προσφυγή σε περίπτωση διαφοράς. Πρόσφατα στις αρχές του 2010 απεφασίσθη η τροποποίηση της εν λόγω νομοθεσίας, αλλά σύμφωνα με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι τροποποιήσεις αφορούν καθαρά τεχνοκρατικά θέματα και όχι θέματα ουσίας.

Η συνάντηση κορυφής Ε.Ε. Ρωσίας

Η συνάντηση κορυφής, που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στην Στοκχόλμη είχε διάφορα θετικά αποτελέσματα, όπως η νέα θέση και οι δεσμεύσεις της Ρωσίας για την κλιματική αλλαγή, η υπογραφή πρόσφατα της Συμφωνίας στην Μόσχα για την ενέργεια ‘early warning mechanism’ και οι κοινές θέσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης κ.λ.π.

Παράλληλα συνεχίζονται σε ιδιαίτερο θετικό κλίμα οι διαπραγματεύσεις των δύο πλευρών για υπογραφή της νέας Συμφωνίας εταιρικής σχέσης.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΔΥΟ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Υπεγράφησαν στην Μόσχα κατά την πρόσφατη επίσκεψη του Κοινοτικού Επιτρόπου ενέργειας την 16/11/2009 δύο κείμενα Συμφωνίας, ήτοι η Συμφωνία ενίσχυσης του μηχανισμού εγρήγορσης σε περίπτωση κρίσης ‘Early warning Mechanism’ και η 10^η έκθεση προόδου ‘10th Progress Report on Energy’.

Αναφορικά με την αναπτυξιακή βοήθεια της Ε.Ε. στην Ρωσία, παρατηρούμε ότι αυτή έχει συρρικνωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και από 100 εκατ Ευρώ ετησίως περιορίστηκε στο 1,5 εκατ ευρώ το 2009. Το γεγονός αυτό έγκειται και στην αλλαγή αντίληψης της Ρωσικής κυβέρνησης, ότι η χώρα δεν χρειάζεται πλέον αναπτυξιακή βοήθεια, αφού από δέκτης αναπτυξιακής βοήθειας κατέστη δωρητής και υπάρχουν σημαντικά συναλλαγματικά αποθέματα από τις εξαγωγές προϊόντων ενέργειας.